

Voorbeelduitwerkingen gespreksleidraad PTA Duits - vmbo

Aan de hand van dit document kun je als vaksectie met elkaar in gesprek gaan over het opzetten of verbeteren van het PTA Duits vmbo. De vragen helpen je om gezamenlijk beredeneerde keuzes te maken die aansluiten bij landelijke eisen, visie en beleid op schoolniveau en jullie wensen en inzichten op vakniveau. Bij elke vraag is ter illustratie een voorbeelduitwerking opgenomen voor een PTA vmbo bb/kb en een PTA vmbo g/t. Veel voorbeelden zijn op het gehele vmbo van toepassing.

1. Wat is de onderwijsvisie van de school? Waarmee profileert jouw school zich? Hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Wij vinden het belangrijk om leerlingen te laten zien waarom ze iets moeten leren. Het leren krijgt daardoor betekenis. Bij Duits werken we zoveel mogelijk in projecten waar leerlingen opdrachten krijgen die ook in een beroepsgerichte situatie voorstelbaar zijn. In de schoolexamens gebruiken we toetsvormen die daarop aansluiten.	Onze vmbo-school wil onderwijs aanbieden dat van regionale, nationale en internationale betekenis is. Daarom laten we onze leerlingen door middel van praktische opdrachten professionele contexten in Duitstalige landen verkennen. Aan de hand daarvan houden ze voor hun PTA een presentatie over een baan die hen aanspreekt.

2. Wat is de visie op toetsing en examinering van de school? En hoe wil je dit verwerken in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Schoolexaminering is op onze school bedoeld om inzichtelijk te maken wat leerlingen hebben bereikt, dus niet afrekenen op fouten, maar laten zien wat je kunt. We zoeken bij Duits toetsvormen waarbij leerlingen kunnen laten zien dat ze zich in eenvoudige dagelijkse situaties in het Duits kunnen redden. In de correctievoorschriften leggen we vooral de focus op het bereiken van het communicatieve doel, bijvoorbeeld een klant goed bedienen, of een bestelling correct plaatsen.	We werken vanuit leerdoelen in de onder- en bovenbouw, en met de SE-toetsen moeten we uiteindelijk kunnen vaststellen of leerlingen die doelen bereikt hebben. De einddoelen zijn beschreven in de exameneenheden van het examenprogramma. Voor het niveau waarop we de doelen toetsen, baseren we ons op het ERK. We nemen in het PTA geen toetsen op die losse kennis meten zoals woordenschat en grammatica, want die wordt niet specifiek genoemd in het examenprogramma.

3. Het schoolexamen heeft een afsluitend karakter dus een beperkt aantal toetsen op eindniveau, met substantiële inhoud in plaats van voortgangstoetsen en huiswerkopdrachten. Hoe geef je dit vorm in je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Met onze leerlingen werken we bij Duits in de onderbouw uitsluitend formatief. Het eerste summatieve meetmoment dat ook meeweegt in het PTA, is een toets aan het eind van leerjaar 3 waarin leerlingen een brochure moeten maken over een streek in een Duitstalig land.	In afstemming met de andere talensecties hebben we besloten om voor de leerlingen die Duits in de bovenbouw kiezen, de voortgangstoetsen in leerjaar 3 alleen mee te laten tellen voor de overgang, niet in het PTA.

4. Wat is de gezamenlijke visie van de vaksectie op jouw vak ? En hoe verwerk je dit in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We vinden het belangrijk dat onze leerlingen leren communiceren in het Duits en dat ze dat niet als een drempel voelen. Dat verhoogt hun zelfvertrouwen. Gespreksvaardigheid is daarom een belangrijk onderdeel van het PTA.	Duits is belangrijk voor de arbeidsmarkt. In het mbo zullen veel leerlingen de kans krijgen om stage in Duitsland te lopen. In een van onze toetsen voor het PTA moeten leerlingen laten zien dat ze goed kunnen omgaan met conventies en tradities in Duitsland.

5. Welke bronnen gebruik je bij het op-/bijstellen van je PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We hebben ERK-niveaus gekoppeld aan de SE-toetsen. We baseren ons op de ERK-eindniveaus op de website www.erk.nl . Voor het maken van de opgaven raadplegen we onder andere de publicatie Taalprofielen 2015.	We leggen ons PTA naast het examenprogramma, om zeker te weten dat we alle examendomeinen toetsen. En we raadplegen ook de digitale handreiking SE van SLO.

6. Hoe komen alle exameneenheden van het schoolexamen in balans aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Voor de balans tussen de receptieve en productieve vaardigheden toetsen we in een SE wel één exameneenheid, maar laten we in de toets ook andere vaardigheden aan bod komen, bijvoorbeeld door leerlingen gesprekken te laten voeren op basis van een korte tekst die ze eerst moeten lezen.	Luisteren, schrijven en spreken hebben in het PTA allemaal dezelfde weging. Leesvaardigheid wordt in het SE niet getoetst.

7. Hoe komen de drie algemene exameneenheden aan bod in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Een van de toetsen in het PTA is een samenwerkingsopdracht (MVT/K/2). Leerlingen moeten met z'n tweeën een tekst in het Duits samenstellen uit teksten die ze op internet moeten zoeken, en daarna daarover vertellen en hun keuzes motiveren.	Bij de keuze van de teksten voor de toetsen proberen we inhoudelijke verbanden te leggen met de activiteiten die op school voor LOB worden gedaan (MVT/K/1).

8. Kies je ervoor om CE-exameneenheden ook op te nemen in het PTA? Wat zijn hierbij de overwegingen?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We toetsen leesvaardigheid niet in het SE. Het eindcijfer zou anders geen evenwichtig beeld geven van de beheersing van de verschillende exameneenheden.	In het SE zijn er geen losse leesvaardigheidstoetsen met vragen bij een tekst. Leerlingen bouwen wel een leesdossier op met korte teksten die ze deels zelf mogen kiezen. Ze maken daarbij verwerkingsopdrachten. Daarmee toetsen we aspecten van leesvaardigheid die in het CE niet aan de orde komen. Het leesdossier is onderdeel van het PTA.

9. In je PTA mag je schooleigen onderdelen opnemen die niet in het examenprogramma staan. Wat zijn de overwegingen om hier wel/niet voor te kiezen?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We hebben een portfolio-beoordeling toegevoegd als onderdeel van het PTA, zodat leerlingen kunnen laten zien wat ze in het Duits 'kunnen'. Dat is voor hen motiverend.	In het PTA hebben we als extra onderdeel een product opgenomen van een project waarin leerlingen samenwerken met een school over de grens. Dat past goed bij de visie van onze school.

10. Hoe passen de gekozen toetsvormen bij het doel van de verschillende toetsen in het PTA?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We koppelen een mondelinge toets bij exameneenheid MVT/K/6 met het vooraf lezen van een korte tekst over een bepaald onderwerp. (MVT/K/6: De kandidaat kan adequaat reageren in veel voorkomende sociale contacten zoals begroeten; informatie geven en vragen; naar een mening/oordeel vragen en een mening/oordeel geven; uitdrukking geven aan en vragen naar (persoonlijke) gevoelens; een persoon, object of gebeurtenis, ook uit het verleden en in de toekomst, beschrijven.)	Het doel van het PTA is voor ons om te meten of de leerlingen het ERK-streefniveau hebben bereikt. Daarom kiezen we opdrachten en toetsvormen die daarop aansluiten. Afhankelijk van kennis en niveau, kiezen we zoveel mogelijk voor open opdrachten waarin de taalbeheersing goed tot uiting kan komen.

11. Hoe zijn de SE-toetsen over de leerjaren van de bovenbouw verdeeld?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We nemen gespreksvaardigheid in alle leerjaren met een taaldorp af, zodat leerlingen eraan kunnen wennen. In het eindexamenjaar nemen we een mondelinge SE-toets af.	Er is een opbouw in ERK-niveau in de toetsen van leerjaar 3 en 4. De toetsen in leerjaar 4 hebben een zwaardere weging.

12. In hoeverre is de visie van de vaksectie afgestemd met die van de andere moderne vreemde talen en van Nederlands?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
We hebben naast vaksectieoverleg ook talenbreed overleg, ook met Nederlands, waar we behoeften en manieren van lesgeven met elkaar delen zodat we van elkaar leren.	We hebben een paar keer per jaar een gezamenlijk overleg met de andere talensecties om de PTA's op elkaar af te stemmen. We maken bijvoorbeeld afspraken over aantal en inhoud van de toetsen. Zo kunnen we zorgen dat er variatie is tussen de talen in thema's en soort opdrachten.

13. Hoe en met wie wordt het PTA periodiek geëvalueerd?

Voorbeeld 1 (bb/kb):	Voorbeeld 2 (g/t):
Dit punt staat standaard op de agenda van het talenbreed overleg. We evalueren inhoud, vorm, afnamecondities, correctievoorschriften en weging. Daarna volgt een controle door de examencommissie, waarna soms iets nog wordt aangepast.	In het gezamenlijk overleg met de talensecties evalueren we ook elk jaar inhoud, vorm, afnamecondities, correctievoorschriften en weging van de SE-toetsen. Dit gebeurt vlak voor de controle door de examencommissie.